der martelaren niet durven of willen verlaten, hebben zij één boodschap: de booze wolf is ongevaarlijk; vrede, vrede en geen gevaar; weet gij niet, dat als gij u op de expansie in de breedte gaat toeleggen, gij als kudde des HEEREN de wereld (oecumene) overdekken zult?

Echter niet àl deze herders gaan even ver, willen even ver gaan in het oversteken van het terrein tusschen de twee strepen. Er zijn dwaze herders, die hun schapen, al in de handen klappend, sommeeren om z o o v è r m ó g e l ij k te gaan. De booze wolf, zoo zeggen ze, is eigenlijk geen wolf meer. Hij is maar een variatie van het soort dier, evenals het schaap dat is. Feitelijk is er slechts een nuance-verschil tusschen wolf en schaap. Beide zijn dieren en de wolf zal in dezen oecumenischen tijd met het lam verkeeren. Steek de streep maar gerust over, o schapen, er is een doorbraak op alle fronten. De vrijzinnige is den orthodoxen mensch geen wolf meer. En de rechtzinnige, die in „gesprek" wil treden met den modernistischen loochenaar van Christus' opstanding, ziet er niet eens meer zoo schaapachtig uit.

Er is echter ook een àndere soort van valsche herders. Die zijn moeilijker te onderscheiden. Zij willen „in deze situatie" „n o g n i e t z o o v e r" gaan. Oudvaderlijke herinneringen belasten hen nog. Ze gelooven nog wel een beetje aan een wolf. Ze willen met de in het Paradijs gezette vijandschap tusschen wolven en schapen nog wel rekening houden. Echter, in zooverre willen zij met den tijd meegaan, dat ze niet meer gelooven, dat de wolven over een groote actie-radius beschikken. De booze wolf is gevángen. Ja, natuurlijk, zoolang de wolf kan klauwen, zoolang hij tanden heeft, is het zaak niet in zijn onmiddellijke nabijheid te komen. Maar er is geen noodzaak meer om als in de dagen van de Afscheiding ten gevolge van belijdeniskramp angstvallig achter de antieke streep te blijven staan. Herder, herder, laat je schaapjes gaan (maar niet tè vèr).

⁂

Waarnaar we denken? Aan de herderlijkheid van de Nederlandsche Hervormde Kerk, die bezig is om op groot-scheper-sche wijze door het instituut „Kerk en Wereld" te Driebergen, via de I.K.O.R., door middel van een reorganisatie, en op vele andere manieren degenen, die nog póógden de oude posities in te nemen, ook te doen oversteken. Rust, mijn ziel, uw God is Koning, zoo wordt gezongen, het oude (de tijd, dat „evangelisaties" noodig waren) is voorbij-gegaan, het is alles nieuw geworden. Allen, rechts en links, hebben één Heer. En wie om den boozen wollef niet durreft is ongeloovig. Hij is een intellectualistische confessionalist.

We denken ook aan de kerken, die ons onvergetelijk zijn: de gebonden gereformeerde kerken. De synode van Den Haag heeft ons met een bepaald soort herderlijkheid doen kennis maken. Het blijkt, dat men naast de schriftuurlijke grens, die de weide der schapen afbakent, nog een e i g e n grens getrokken heeft. Wel waren er verschillende verzoeken om grenscorrecties ingediend. Maar die zijn alle afgewezen. En de als mis-leiders uitgestooten herders, die met inzet van hun leven gestreden hadden tegen deze onschriftuurlijke inkorting der grazige weide, heeft men niet in eere hersteld. Op papier bleef het on-katholieke weide-grensje gehandhaafd, met verwijzing naar 1905, 1942, 1943, 1946: geen schaap kan er meer wijs uit worden.

En dit is juist het o n - h e r d e r l ij k e. Want als de schapen de grenzen van de weide niet meer weten, dan dreigt het gevaar, dat ze uitzwermen naar alle kanten. E e n e r z ij d s wordt er nog wat gestreden over grenscorrecties, maar a n d e r z ij d s gaat het dan in de kerken net als vandaag in de wereld der staten: de grenzen worden als met een spons weggeveegd. De schapen gaan dan zèlf vragen: zeg den „gereformeerden" schapen, dat zij de oude barrières doorbreken mogen.

De synode van Den Haag maakt den indruk het gereedschap van den strengen herder te hebben. Ze hanteerde den herdersstaf tegen vrijgemaakte scheurmakers en zwaaide met de ijzeren tangen van gehandhaafde hiërarchie en schoolsche formules. Zelfs de 31 studenten werden ernstiglijk vermaand niet zoo lichtvaardig te spreken. Die lammetjes met veel geschreeuw en weinig wol moesten zich toch matigen. De synode wist waar ze stond. Ze liét haar schaapjes niet gáán. En tegenover hen, die pleitten voor aansluiting bij den Wereldraad, hield ze, naar het scheen, het been strak.

Maar de synode van Den Haag had ook ánder gereedschap. Dat van den dwazen herder, die, noodgedwongen, den weg van den minsten weerstand volgend, zijn schaapjes láát gaan, het hek van den dam haalt, en wolven in bescherming neemt tegenover eigen schapen. De 31 studenten wezen op de „oversteek"-mentaliteit van studenten-herders, die heulden en huilden met de wolven in het oecumenische bosch. Maar de synode nam, evenals de hoogkerkelijke autoriteiten in den tijd van Hendrik de Cock (beschermde hij ook niet in een publiek geschrift de schapen tegen de wolven?), de weleerwaarden in bescherming: hun herderlijke naam was aangetast. Ja, aan de studenten, die opkomen voor de Oude Lijn, wordt thans publiek verweten, dat zij een ongereformeerde Nieuwe Lijn trekken. Dreigende Deformatie bij baardelooze herdersknapen. Erger dan vóór Assen.

We noemen voorts nog enkele feiten. Er komen voortaan predikanten in algemeenen dienst, waardoor de tucht op hen, als ze met wolven vrede sluiten, bemoeilijkt wordt. De belgische synodale kerken, tenminste de herders daarvan, willen vereenigen met de Belgische Zendingskerk. De synode verzette zich niet tegen deze gedachte: ze laat straks de schaapjes gáán, die zich dan oplossen in een algemeen protestantisme. De indische „Gereformeerde Kerken" waren als gast tegenwoordig. De eindhovensche synode héèft deze reeds laten gaan. Het is een algemeen bekend feit, dat deze kerken zeer nauwe connecties onderhouden met de Protestantsche Kerk in Indië. Ja, in December 1949, zouden deze in Bangkok, op de conferentie uitgeschreven door Wereldraad en Internationalen Zendingsraad, aanwezig zijn. In Den Haag klonk geen vermaning. Onherderlijk láát men ze gáán..... Den wolf tegemoet..... En de kerken van Java! Ze zijn volledig in de oecumenische beweging ingeschakeld. Eindhoven heeft ze zelfstandig verklaard en dus laten gáán. Den Haag zette er het zegel e voto eindhovano op. Toch werken de synodale kerken met haar mee. Hoe kan dat? Dat kan alleen, door schandelijk eigen uitspraken te verloochenen, de schapen in eigen land te misleiden en de javaansche schapen te s t ij v e n in haar zonde. De besluiten van Den Haag betreffende samenwerking in de zending zijn lijnrecht in strijd met de formulieren van eenigheid, die men zegt te onderhouden en het besluit over den Wereldraad, dat toch zoo principieel heet te zijn.

Het is een ongebroken houding, die we helaas telkens zien terugkeeren. Op gevaar af belachelijk te zijn, worden de schaapjes achter het lijntje van 1942—'46 gehouden. Maar nauwelijks is men de Alpen over, of de breedst mogelijke samenwerking vangt aan. In Holland moet heel bitter gevochten tegen schilderiaansche wolven. Maar in Indië zijn propagandisten voor den Wereldraad niet gevaarlijk meer! Of er nationalistische of communistische sympathieën zijn: Das macht ja gar nichts aus, Mensch! wordt elken vrager toegebeten. De zendelingen in Indië worden voortaan niet alleen door de synodale kerken hier te lande, maar ook door de indonesische benoemd. Mochten die zendelingen (desneen!) ouderwetsche bezwaren hebben en zich nog gebonden voelen aan dogmatische lijnen, dan zullen de kerken aldaar het hun wel dicteeren: Herder, herder, laat uw schaapjes gaan, de booze wolf is gevangen; die gij wolven noemt, heeten wij hier herders.

⁂

Leid ons, Heere, niet in de verzoeking, ons te wagen buiten de grazige weiden van Uw Woord. Maak ons getrouw, ook al moeten wij daarom als lafaards gescholden worden. En verlos ons van den boozen Wolf, Heere; hij is tot ons afgekomen, en heeft grooten toorn, wetende, dat hij een kleinen tijd heeft. Wij dan, wetende den schrik des Heeren, durven de weide van onze belijdenis niet te verlaten. We willen het ook niet. Van U is het opperste herderschap, sterk ons dan om als herders de schapen te helpen, die zijn in grooten nood. Uw eigen Zoon heeft gezegd: Niemand kan Mijn schapen rukken uit de hand Mijns Vaders. Ik en de Vader zijn één. G ij l a a t, o H e r d e r I s r a ë l s, U w s c h a p e n n i e t g á á n. Bewaar ons er dan voor, dat wij het wèl zouden doen. Doe ons U navolgen, maak ons waakzaam. Opdat niet het bloed der schapen op ons hoofd zij. Opdat de schapen vergaderd, en niet verstrooid worden. Van nature zijn ook wij tot dwalen geneigd: verlicht ons verstand, opdat we de verleidende stemmen kunnen onderkennen. Wil door onzen strijd tegen de wolven en in de handen klappende huurlingen nog vele schapen tijdig tot bezinning doen komen. En, o Opperherder, die het bevel deed geven: Weid Mijne schapen!, doe ons, nadat wij een weinig tijds geleden en gestreden hebben, ten laatsten dage ten eenenmale de overhand behouden. Scheldt Gij het wild gedierte, dat niets in 't woeden ontziet. Doe ons haten, die U haten. Amen. C. v. d. WAAL.

⁂ Nog eens: de I. G. Z. R.

In verband met wat we schreven over den Internationalen Gereformeerden Zendingsraad, willen we het volgende bericht, dat in de pers circuleerde, doorgeven:

„Het moderamen van de Generale Synode, daartoe gemachtigd door de Generale Synode, benoemde als primus afgevaardigde in de Internationale Gereformeerde Zendingsraad prof. dr J. H. Bavinck en als zijn secundus ds B. Richters".

Het is bekend, dat prof. Bavinck en ds Richters propaganda maken voor de aansluiting bij den Wereldraad. Nochtans werden zij, ook al weer met opzet, met opgeheven hand, door het moderamen der Haagsche synode benoemd. Moet in het Zendingscentrum soms het secretariaat van den I.G.Z.R. gevestigd?

Niemand neme daarom het ons kwalijk, als we voortaan achter de G. van den I.G.Z.R. een vraagteeken plaatsen en alarm slaan tegen deze organisatie.

C. v. d. WAAL.

⁂ Samenspreken?

Er op wijzende, dat de synodocraten tegenwoordig maar brochures laten schrijven, tarwijl ze vroeger schorsten wie hun daden afwees in geschrifte, zegt ds L. Doekes in Geref. Kb. Hilversum:

„In deze omstandigheden is het te meer vreemd te lezen, hoe Ds B. A. Bos in zijn hierboven genoemde brochure de samenspreking voorstelt als een eisch des Heeren. Dat hij aandringt op schriftbewijs, is een verdienste van zijn schrijven. Maar zèlf blijft hij daarmee in gebreke; hij is veel te haastig, en dat is vooral hier funest. Ds Bos wijst naast Joh. 17 op Christus' spreken met de Farizeeën en Schriftgeleerden. Maar hij moet ook eens aandacht besteden aan dienzelfden Heiland, Die eenmaal demonstratief zijn tegenstanders den rug toekeerde (Matth. 16 : 4), en Zijn discipelen bevel gaf deze blinde leidslieden te laten varen. En was Nehemia schuldig, toen hij een samenspreking weigerde? Deze haastige bewering van Ds Bos is al even bedenkelijk als zijn uitspraak, dat wij met de synodalen „niet verschillen in de fundamentele stukken van de leer der zaligheid". Ik noem er enkele: Gods verbond, de sacramenten, de gemeenschap der heiligen, de kerkelijke tucht..... Ik houd maar op. Zijn dat geen „fundamentele stukken"?"

Tot zoover ds Doekes.

Wie schorst om niet fundamenteele zaken, schorst op slechte gronden. Daarbij blijven is zelf al een fundamenteel verschil.

Voorts: die Farizeeën en Schriftgeleerden waren toen met den Heiland nog in één kerkverband. K. S.

Op verstrooidenreis

Neen, zonder de K.L.M. zou het niet gaan. Maar nu die er wel is kom ik waar ik wezen wil. Zoo kwam ik ook behouden te Djocja aan. Over den weg zou de reis naar Djocja niet zonder groot gevaar zijn geweest. Nu was er alleen het normale risico van een vliegtocht en dat is verhoudingsgewijs niet zóo groot en zeker veel minder dan een tocht per militair convooi naar pas bezet gebied.

Djocja is een mooie stad. Zij draagt nog de duidelijke sporen van vroegere welvaart. Breede wegen doorkruisen de stad. Monumentale gebouwen van allerlei groote maatschappijen en bankinstellingen vertoonen zich. En recht tegenover de kraton (het paleis van den Sultan) is het fort Vredenburg gebouwd, het onderdak voor mijn verblijf in deze stad. Het gebouwencomplex heeft nogal schade opgeloopen. Het was overigens een aparte belevenis daar te logeeren. De kamertjes geven een echt oudhollandschen indruk. De zolderingen zijn laag en van hout, met dikke hanebalken. De vloeren zijn van groote boerentegels, niet van die kleine gekleurde, die hier in elk europeesch huis den bodem bedekken, maar van die groote grijsblauwe, die je in elk achterhuis van een goede hollandsche boerderij aantreft. Ook de schouw ontbreekt niet, met den schoorsteenmantel. Moge de kachel al overbodig en daarom afwezig zijn, het oog wil toch ook wat. Zoo gaf het geheel het gevoel van gezelligheid, dat je ook te pakken heeft zoo dikwijls je op een echte oudhollandsche boerderij verblijft.

Tweemaal heb ik in zoo'n kamertje het Woord bediend voor een tiental jongens. Het was deze jongens aan te zien, dat ze dienst deden in een „bloed-linke" omgeving. De stad zelf was overdag rustig. Na zes uur moest worden opgepast voor sluipschutters. Na dat uur daarom geen burger meer op straat en militairen alleen naar buiten voor patrouilledienssten. Het gebied rondom Djocja was echter allesbehalve gezuiverd.

Hier heeft het veteranenbataljon 1-15 R.I. zijn zwaren stand gehad. Dit vrijwilligersbataljon was al in Batavia geweest om scheep te gaan naar het vaderland, na ruim twee jaar tropendienst. Toen kwam de demobilisatiestop in verband met de voorgenomen tweede politioneele actie. En 1-15 werd ingezet voor de bezetting van Djocja. Dat hebben die jongens met enthousiasme gedaan. Ondanks alle teleurstelling was vóór de tweede actie de geest onder de troepen nog zoo, dat als ze voor de keus gesteld werden: „naar huis of eerst Djocja nemen" vrijwel ieder het laatste graag zou hebben gekozen.

Temeer is het erg geweest, wat 1-15 na de bezetting van deze stad heeft moeten doormaken. Zij hielden het gebied rondom Djocja ten koste van veel offers. De bezetting van de stad vroeg slechts één doode, maar het pacificeeren van het gebied rondom was moeilijker. Niettemin werd met succes gewerkt; heele troepen T.N.I. kwamen zichzelf melden, omdat ze dachten: nu is toch alles uit. En toen werd Soekarno weer erkend en besloten de stad terug te geven. Toen leefde de strijd weer op, en toen eindelijk 1-15 zijn terugtocht maakte was menigeen van dit bataljon deerlijk verminkt reeds vooruitgegaan. Geen wonder dat deze troep niet meer te houden was. Iemand van de militaire politie heeft me verteld, dat mannen van dit onderdeel, die een trambestuurder onder zich telden, na terugkeer in Batavia een tram hebben leeggetrapt, zelf zijn ingestapt en een tocht door de stad hebben gemaakt. Militaire politie die trachtte in te grijpen werd eveneens hardhandig van de treeplank verwijderd.

Te Djocja lag echter ook een bataljon, dat pas uit Holland kwam en nog geen ervaring had in den strijd.